

עת"א 35432/12/21 - מיכאל חורי נגד מדינת ישראל - הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש דרום וירושלים

בית המשפט המחוזי בירושלים

עת"א 35432-12-21 חורי נ' מדינת ישראל - הממונה על עבודות שירות
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת דנה כהן-לקח
עותר	מיכאל חורי
נגד	
משיבה	מדינת ישראל - הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש דרום וירושלים

פסק דין

לפני עתירה לפי סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות למשיבה לאפשר לעותר להמשיך בביצוע עבודות השירות, ולבטל את ההחלטה על הפסקתן המנהלית. בדיון היום במעמד הצדדים הבעתי דעתי כי דין העתירה להידחות, ואף קבעתי מועד התייצבות לריצוי יתרת עונש המאסר בפועל מאחורי סורג הבריה בנוכחות העותר. להלן יפורטו הנימוקים לכך.

עיקרי העובדות

1. העותר הורשע ביום 3.2.2021 לפי הודאתו בגין נהיגה בזמן פסילה שיפוטית, כשהוא נעדר רישיון נהיגה בתוקף מעל שנתיים, ונעדר ביטוח. בעקבות הסדר טיעון סגור לעונש אותו אימץ בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט א' איתן), נגזרו על העותר 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, לצד רכיבי ענישה נוספים. בגזר הדין צוין כי: "כל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מידית של עבודות השירות ולריצוי עונש המאסר בפועל" (פ"ל 11129-02-20).

2. בקשת העותר לדחיית מועד ריצוי עבודות השירות התקבלה, ונקבע כי עליו להתייצב ביום 27.4.2021. במועד האמור העותר התייצב לתחילת ריצוי העונש, וחתם על כללים ונהלים במסגרתם הוא הוזתר בדבר האפשרות להפסקה מנהלית של עבודות השירות תוך פירוט העילות לכך (מש/ג).

3. מאז התייצבות העותר לריצוי עונשו ביום 27.4.2021, ועד למתן ההחלטה על הפסקה מנהלית של עבודות השירות ביום 12.11.2021, שונה שיבוצו התעסוקתי של העותר ארבע פעמים כמפורט להלן:

4. ביום 28.4.2021 שובץ העותר לריצוי עבודות השירות במינהל הקהילתי ארמון הנציב בירושלים. למעלה מחודש וחצי לאחר מכן, ביום 16.6.2021, הוחלט לסיים את העסקת העותר עקב התנהלותו (פירוט בעניין זה יובא בהמשך הדברים).

5. לאחר סיום העסקתו הקודמת ניתנה לעותר הזדמנות נוספת, והוא שובץ להמשך ריצוי עבודות שירות בגבעת התחמושת בירושלים. תפקודו של העותר שם היה לקוי, והמעסיק סירב להמשיך להעסיקו מחמת הפרת כללים, היעדרויות מרובות וכן יציאה לא מאושרת באמצע יום העבודה מחוץ למקום העיסוק בידיעה שהדבר אסור. על רקע זה, נערכה לעותר שיחת בירור ביום 26.7.2021. בטופס סיכום שיחת הבירור צוין כי תגובת העותר הייתה: "אני מצטער, אני רוצה להגיע כל יום ולסיים". בסיום שיחת הבירור הנ"ל, הוחלט לתת לעותר הזדמנות נוספת והוא שובץ להמשך ריצוי עבודות השירות בתחנת המשטרה מוריה. זאת, לאחר שהעותר הוזהר כי "במידה וימשיך בסורו יוזמן לשיחת בירור במשרדי השלוחה ויחל בהליך הפסקה מנהלית" (מש/ד).

6. דא עקא, שיבוצו של העותר בתחנת מוריה לא האריך ימים. ביום 3.8.2021 העותר נצפה על-ידי המעסיק כשהוא ישן במקום העבודה. העותר הוזהר והבטיח להתנהל כנדרש. ביום 15.8.2021 נערכה לעותר שיחת בירור שנייה בגין מקרה נוסף בו הוא נצפה ישן בזמן העבודה. כמו כן, העותר נעדר מספר ימים מהעבודה ללא אישור. העותר הוזהר שוב, תוך שנקבע כי תינתן לו הזדמנות נוספת לחזרה תקינה לעבודה. בד בבד, העותר חתם בכתב ידו על זימונו להליך שימוע שנקבע לתאריך 13.10.2021 (מש/ה, מש/ו).

7. ביום 29.8.2021, עובר לעריכת השימוע, שונה מקום שיבוצו של העותר לבית אבות "עידן זהב" על מנת לאפשר לו הזדמנות נוספת להשלים את ריצוי עבודות השירות. העותר הונחה להתייצב לעבודה בשעה 07:30, אך לא הגיע לעבודה ולא הודיע על כך. בשעה 08:00 קיים קצין הפיקוח שיחת בירור טלפונית עם העותר, שמסר כי הוא אינו יכול להגיע בזמן. העותר הונחה להתייצב לשיחת בירור לפני קצין הפיקוח למחרת, אך העותר מסר כי הוא אינו מעוניין להתייצב יותר לעבודות השירות, כי הוא "לא רואה ממטר" את המפקחים (אציין כי העותר מכחיש שאמר את המילים האחרונות), וכי מצדו הוא יגיע לשימוע ושילחו לו ניידת לבית.

8. למחרת (30.8.2021) העותר לא התייצב לשיחת הבירור אליה זומן. במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר 2021 העותר לא התייצב כלל לריצוי עבודות השירות, וניתק קשר עם קצין הפיקוח.

9. ביום 13.10.2021 העותר התייצב להליך השימוע אליו זומן בשיחת הבירור מיום 15.8.2021. בגיליון השימוע נכתבה התייחסות מפי העותר לטענות שהועלו כלפיו באופן הבא:

"כל מה שרשום בסוף, זה לא נכון, לא אמרתי שמות ושאיני לא רואה אף אחד ממטר, פשוט התעצבנתי כי הרגשתי חוסר כבוד שמישהו [קצין הפיקוח-ד.כ.ל] מדבר איתי בטלפון לא יפה ואמרתי אני אגיע לשימוע ואקבל מה שלא נותנים לי שם, שיבואו לקראתי.

לפני שהגעתי לע"ש עבדתי חודש וחצי במסעדה לפני הייתי במעצר בית מלא 9 חודשים, ואז התחלתי עו"ש אצל אשר, היו לי פעמיים שלא הגעתי, הבאתי אישורי מחלה, והעביר אותי למקום אחר לגבעת התחמושת, האחראי היה בחופש יצאתי 20 דק' לבנק, עשיתי טעות ולא חשבת על זה, מודה ב[ט]עות שעשיתי, ואז לא רצו אותי שם, הגעתי לתחנת

מוריה, מה שסופר עליו נכון, נרדמתי שם פעמיים ותפסו אותי, אני לומד מהעונש שלי, זה פוגע לי בפרנסה".

בסיום השימוע, המליצה מפקדת מחוז דרום כדלקמן:

"עובד השירות התייצב לשימוע היום ללא ייצוג וליווי עורך דין, מודע לזכותו זאת, אך לדבריו אינו זקוק לייצוג, יודע להסביר את עצמו.

הוצגה בפניו התנהלותו הכוללת, החלפת מקום תעסוקה מספר פעמים בשל בעיות משמעת ותפקוד לקוי - יציאה ממקום העבודה ללא אישור, שינה במקום התעסוקה, דיבור בוטה וחסר גבולות למפקח.

במעמד השימוע עו"ש [עובד השירות-ד.כ.ל] הציג טיעוניו וניסה לתרץ התנהגותו וחסר תפקודו, אך טיעוניו אינם מניחים את הדעת ומצביעים על חוסר לקיחת אחריות.

עו"ש קיבל זימון לשימוע בחודש אוגוסט 2021 ולמרות האמור, מזה חודשיים לא התייצב במקום העבודה.

הוצגו בפני העובדות והתרשמתי כי נעשו מאמצים רבים וניתנו מספר הזדמנויות לעו"ש ע"מ שישלח תקופה זו.

למרות ההזדמנויות והחלפת מקומות עבודה (3 מקומות), הנ"ל התקשה מאוד והפר ההנחיות.

לאור האמור, אין מנוס אלא להמליץ בפני ראשת אגף האסיר על ביצוע הפסקה מנהלית".

(מש/ז)

10. על רקע כל אלה, ביום 12.11.2021 חתמה ראש אגף האסיר על הפסקה מנהלית על עבודות השירות בעניינו של העותר, וזאת "נוכח העולה מגיליון השימוע, המלצת הממונה והצרופות" (מש/ט). הודעה על כך נשלחה לעותר ביום 14.11.2021 (מש/י). כנגד החלטה זו מופנית העתירה שלפניי.

טענות הצדדים

11. לטענת העותר ובא כוחו, החלטת ראש אגף האסיר על הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, אינה נותנת משקל ראוי לנסיבותיו האישיות של העותר שמטפל לבדו באביו הקשיש, ומכאן הקשיים שהעותר חווה בריצוי עבודות השירות. עוד נטען כי תפקודו של העותר במקום השיבוץ הראשון במינהל הקהילתי היה טוב, וכי מקום העבודה היה מרוצה ממנו. כתמיכה בטענה זו הציג העותר מכתב המלצה ממנהלת המינהל הקהילתי ארמון הנציב, במסגרתו צוין כי העותר הגיע למינהל הקהילתי לביצוע עבודות שירות במשך מספר חודשים, וכי: "במשך זמן זה לא התגלו בעיות מיוחדות... (למעט חיסורים בודדים) ומבחינה התנהגותית לא הייתה איתו בעיה, והצוות הניהולי במקום היה שבע רצון מתפקודו" (ע/ג). לטענת העותר, חרף מכתב ההמלצה האמור, הוא הועבר מספר פעמים למקומות שיבוץ שונים וזאת משיקולים לא ענייניים. נטען כי היעדרויותיו של העותר ממקומות העבודה אליהם הוצב היו מוצדקות, ונבעו ממחלה שלו או של אביו בו הוא מטפל, וכי בכל מקרה מדובר בהיעדרויות בודדות ובלתי משמעותיות. עוד נטען כי העותר אכן יצא ממקום העבודה בגבעת התחמושת ללא אישור, אולם אין מדובר באירוע חמור. בנוסף, נטען כי בתחנת מוריה העותר אכן לא הצליח להימנע מלהירדם במהלך שעות העבודה, אך זאת

מחמת תנאי העבודה ששררו במרתף שטיפת רכבי המשטרה שם התבקש לעבוד. לטענת העותר, הממונה סירב לאפשר לו להשלים את עבודות השירות עד לשימוע ביום 13.10.2021. לפי הנטען, מיד לאחר עריכת השימוע ביום 13.10.2021 העותר פנה לממונה בבקשה להמשיך בעבודות השירות, אך הדבר לא התאפשר לו. בהתחשב בכל אלה, נטען כי ההחלטה על ההפסקה המנהלית של עבודות השירות הנה החלטה בלתי סבירה שראוי לבטלה, וכי יש לאפשר לעותר לסיים את ריצוי עבודות השירות שהוטלו עליו.

12. מנגד, המשיבה טענה כי אין עילה להתערב בהחלטה בדבר ההפסקה המנהלית של עבודות השירות, כי לא נפל כל פגם בשיקול הדעת המנהלי בשים לב להזדמנויות הרבות שניתנה לעותר, וכי דין העתירה להידחות.

בהחלטתי מיום 13.1.2022 התבקשה המשיבה להתייחס למכתב ההמלצה בחתימת מנהלת המינהל הקהילתי ארמון הנציב, אשר צורף לכתב העתירה. בתגובתה המשלימה של המשיבה מיום 19.1.2022 נטען כי בעקבות החלטתי הנ"ל, נערך בירור עם מנהלת המינהל הקהילתי אודות מכתב ההמלצה שנתנה לעותר. לפי הנטען, הבירור העלה כי מנהלת המינהל הקהילתי הייתה נתונה לדבריה ללחצים מצד העותר, שפנה אליה פעמים רבות בטענה כי העברתו למקום שיבוץ אחר תביא לכניסתו לכלא, וכי יש לו בעיות אישיות. במכתב הסבר שנושא את שמה של מנהלת המינהל הקהילתי הנ"ל ללא חתימתה, נטען כי בזמן ריצוי העונש במינהל הקהילתי, העותר החסיר לא מעט ימים לרוב מבלי להודיע מראש, וכי היו "לא מעט עימותים" בינו לבין עובדי שירות אחרים ששירתו יחד עמו. עקב כך, מנהלת המינהל הקהילתי ביקשה להחליפו, אולם נתנה לו את מכתב ההמלצה עקב תחנוניו (נספח א' לתגובת המשיבה מיום 19.1.2022).

דין והכרעה

13. הלכה פסוקה היא כי בית המשפט אינו שם עצמו במקום הרשות המוסמכת ככל ששיקול דעתה אינו חורג באופן קיצוני ממתחם הסבירות, או לוקה בפגם יסודי אחר כגון חוסר סמכות, שרירות, זדון, אפליה פסולה, שיקולים זרים ועוד.

14. מהנתונים שהמשיבה הגישה לעיוני עולה כי לעותר נרשמו 3 חיסורים מאושרים בלבד, לעומת כ- 30 ימי היעדרות ללא אישור במהלך פרק זמן בן כ-4 חודשים מיום 27.4.2021 ועד סוף חודש אוגוסט 2021 (מש/ז וכן הטבלה בעמ' 2 במשי/א). אם לא די בכך, הרי בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2021 העותר לא התייצב כלל לעבודות השירות, וניתק קשר עם הממונה עד להתייצבותו לשימוע ביום 13.10.2021. העותר לא נתן הסבר משכנע להיעדרויותיו המרובות כפי שיפורט להלן:

העותר טען בכתב העתירה כי היעדרויותיו היו מוצדקות עקב ימי מחלה שלו או של אביו הקשיש שנטען כי העותר מטפל בו לבדו. דא עקא, העותר לא הציג אישורים כלשהם לתמיכה בטענה זו.

בדין לפניי העותר טען כי קצין הפיקוח התעכב כל פעם עם סידור העבודה של העותר במקומות העבודה אליהם הוא שובץ, וכי עיכובים אלה נרשמו לחובת העותר כחיסורים לא מוצדקים. טענה זו לא נטענה בכתב העתירה ובתצהיר שצורף לו, והיא נשמעה לראשונה באולם הדיונים מפי העותר, בלא שהוצג הסבר מדוע לא הועלתה על ידו קודם לכן. בכל מקרה, אין בטענה האמורה של העותר כדי להצדיק היעדרויות לא מאושרות בהיקף של כ-30 ימים עד סוף אוגוסט 2021.

העותר הוסיף וטען בכתב העתירה וכן בדיון לפניי, כי הוא נמנע מלהתייב לעבודות השירות בפרק הזמן מיום 29.8.2021 (מועד השיחה הטלפונית עם קצין הפיקוח) ועד יום 13.10.2021 (מועד השימוע), שכן כך הורה לו לפעול קצין הפיקוח. גרסה זו של העותר אינה הגיונית מתוכה, שהרי כבר במהלך שיחת הבירור שנערכה לעותר ביום 15.8.2021, העותר חתם בכתב ידו על זימון לשימוע ליום 13.10.2021, ובד בבד נאמר לעותר שתינתן לו הזדמנות נוספת להשתבץ לעבודה. בעקבות כך, העותר שובץ לעבוד בבית האבות. מאחר שכך, אין היגיון בטענת העותר לפיה נאמר לו כי אל לו להתייב לעבודות השירות עד מועד השימוע. יתר על כן; גרסת העותר אינה מתיישבת עם יתר הראיות בתיק, המצביעות על סירוב של העותר בזמן אמת להתייב לעבודה בבית האבות.

אשר לטענת העותר לפיה לאחר עריכת השימוע ביום 13.10.2021 הוא ניסה ליצור קשר עם הממונה על עבודות השירות וביקש להמשיך בביצוע עבודות השירות, הרי טענה זו אינה נתמכת בראיה כלשהי. יתרה מזאת; אף אם אניח כי העותר אכן ניסה לפעול באופן האמור כנטען על ידו, הרי מדובר בהתנהלות שהיא בבחינת מעט מדי ומאוחר מדי על רקע מכלול האמור לעיל.

15. להיעדרויות הבלתי מאושרות של העותר ממקומות העבודה אליהם הוא הוצב, יש להוסיף את תפקודו הלקוי של העותר בימים בהם התייב לעבודה. הן מדברי העותר כפי שתועדו בזמן אמת בסיכומי שיחות הבירור ובגיליון השימוע שנערך עמו, והן מטיעוני העותר בכתב העתירה ובדיון לפניי, עלה כי העותר אינו חולק על כך שעזב ללא אישור את מקום העבודה בגבעת התחמושת במהלך יום העבודה; העותר אינו חולק על כך שנרדם פעמיים במהלך עבודתו בתחנת מוריה; והעותר אף אינו חולק על כך שלא התייב למקום העבודה הרביעי במספרו בבית האבות, וכי לא היה בקשר עם הממונה מאז אותו מועד ועד השימוע. מדובר בזלזול מתמשך בהוראות הממונה ובעשיית דין עצמי, שאין מקום להשלים עמם.

16. העותר הדגיש בכתב העתירה את מכתב ההמלצה החיובי שנתנה לו מנהלת המינהל הקהילתי בארמון הנציב (מקום השיבוץ הראשון). המשיבה הגישה תגובה משלימה ביחס לכך, והציגה הסברים מטעמה בנוגע לאותו מכתב המלצה כמפורט בפס' 12 לדבריי לעיל. בדיון היום הסנגור הלן על כך שמכתב ההסבר מטעם מנהלת המינהל הקהילתי אינו חתום על ידה, וכי הועלו במסגרתו טענות חדשות שלא הועלו קודם לכן. בחנתי את הדברים ואני סבורה כי אין בהם כדי לסייע לעותר. גם אם לצורך הדיון אתעלם מן האמור במכתב ההסבר הנ"ל של מנהלת המינהל הקהילתי אשר צורף לתגובתה המשלימה של המשיבה, הרי מראיות אחרות שהוגשו בתיק עולה כי במהלך התקופה בה העותר הוצב במינהל הקהילתי (מיום 28.4.2021 עד יום 16.6.2021), העותר נכח בעבודה במשך 14 ימים בלבד במהלך חודש מאי 2021, ובמשך 13 ימים במהלך חודש יוני 2021. העותר הציג אישור רק לגבי שלושה ימי היעדרות. מכאן שהעותר נעדר ללא אישור למשך פרק זמן ממשי, כבר בעת שהוצב במקום השיבוץ הראשון. כך או כך, כפי שצוין לעיל, אין מחלוקת בדבר היעדרויותיו ותפקודו הלקוי של העותר במקומות השיבוץ שבאו לאחר מכן (גבעת התחמושת ותחנת מוריה). אף אין מחלוקת בדבר אי התייבבותו של העותר למקום השיבוץ האחרון (בית האבות), ובדבר העדר הקשר עם הממונה במהלך חודשים ספטמבר ואוקטובר 2021 עד להתייבבות העותר לשימוע. די בכל אלה כדי לבסס את קביעת המשיבה לפיה העותר נעדר מעבודות השירות ללא אישור הממונה, לא תפקד כראוי, וכן הפר את תנאי עבודות השירות ואת הוראות הממונה.

17. אזכיר כי עבודות שירות הן בבחינת פריבילגיה, והן אינן בגדר "תכנית כבקשתך". ממילא, אין לדרוש מהמשיבה להשקיע מאמצים עד אין קץ כדי שעובד השירות ישכיל לנצל לטובה את הפריבילגיה שניתנה לו.

בחינת נסיבות המקרה מצביעה על כך שהמשיבה לא נחפזה בהחלטתה על הפסקת עבודות השירות. כפי שתואר לעיל, טרם השימוע וההחלטה על הפקעת עבודות השירות, נערכו לעותר מספר שיחות בירור, הוא שובץ למספר מקומות עבודה שונים (המינהל הקהילתי, גבעת התחמושת, תחנת מוריה ובית האבות), והוא הוזהר פעם אחר פעם מפני התנהלותו. כל אלה לא הועילו, ועל כך אין לעותר להלין אלא על עצמו.

לא נעלמה מעיניי טענת העותר לפיה הוא מטפל לבדו באביו בן ה-80 עמו הוא מתגורר. אף שלא הובאה כל ראיה להוכחת טענה זו, אני נכונה להניח לטובת העותר כי אכן כך הם הדברים. עם זאת, אין בכוחה של הנסיבה האישית האמורה כשלעצמה כדי להצדיק מסקנה שונה מזו אליה באה המשיבה, וזאת נוכח הקושי הרב הטמון בהתנהלות העותר פעם אחר פעם, ונוכח עשיית הדין העצמי על אף ההזדמנויות הרבות שניתנו לעותר. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי נפל פגם בשיקול דעתה של המשיבה להורות על הפסקה מנהלית של עבודות השירות, בוודאי לא פגם מן הסוג המצדיק את התערבותו של בית המשפט.

סוף דבר

18. נוכח מכלול הטעמים שפורטו, העתירה נדחית.

כפי שהודע היום בדיון במעמד הצדדים, על העותר להתייצב לריצוי יתרת עונש המאסר בפועל ביום 29.3.2022 עד השעה 10:00 בבית המעצר "ניצן".

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים במסירה טלפונית, ותסגור את ההליך.

ניתן היום, כ"ד שבט תשפ"ב, 26 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.